

اندیشه مطهر

پایگاه مقاومت شهید مطهری دانشگاه

فردوسی مشهد

شماره ۴۹ مرداد ۱۳۹۰

نوافل را بخوانید

این نوافل سی و چهار رکعتی که برای نمازهای روز و شب وارد شده است، بسیار با ارزش است. ماه رمضان فرصت خوبی است. ما غالباً اهل نوافل نیستیم. ولی ماه رمضان که می‌شود، چه مانعی دارد؟ کدام کار با دهان روزه، بهتر از نماز خواندن؟ چهار رکعت نماز ظهر است، قبل از این چهار رکعت، چهار رکعت نماز عصر است و قبل از این چهار رکعت، هشت رکعت نافله دارد؛ چهار دو رکعتی رکعت نافله نماز عصر است. این نوافل را بخوانید. همچنین نوافل مغرب را که از اینها مهم‌تر است؛ و نیز نوافل شب که یازده رکعت است. همچنین نافله صبح که دو رکعت است. کسانی هستند که در ایام معمولی سال، برایشان مشکل است بیش از اذان صبح برای نماز شب بیدار شوند. ولی در این شب‌ها، به طور قهری و طبیعی بیدار می‌شوند. این یک توفیق الهی است. چرا از این توفیق استفاده نکنیم؟ ان شاء

الله این فرصت‌ها را غنیمت بشماریم

قال الرسول ال..:

مردم! درهای بهشت در این ماه باز است، از پروردگار خود بخواهید آن را به روی شما نبندد؛ درهای جهنم نیز بسته است از پروردگار خود بخواهید آن را به روی شما باز نکند؛ شیاطین هم در زنجیرند، از پروردگار خود بخواهید آنان را بر شما مسلط نکند

باز ماه رمضان آمد وبر بام فلک میزند بانگ منادی که گنهگار کجاست؟

هر عضو بدن صبور گردد به صیام

قلب ودل و فکر ما اگر روزه بود

مارا تو پناه ده ز شیطان رجیم

شیطان لعیم سخت به کمین است رمضان

حق باعث رحمت قرین است رمضان

ابلیس خبیث سخت غمگین است رمضان

ماه رمضان ماه انتظار

امام زمان صاحب شب قدر

تمام عمر اگر بگذرد به درد فراق چه غم چو غلب بود از امید مالا مال

یکی از عوامل ارتقا، روزه . توجه به امام غایب و در انتظار آن حضرت به سر بردن است. بر ما فرض است که همیشه به ویژه در ماه رمضان . بالاخص در شب های قدر. به یاد آن امام باشیم . نیایش های ماه مبارک رمضان را می توان انتظار زامه لقب داد. جایده همراه چشم به راه طلوع آن خورشید و منتظر بهار پربار آفرینش بود. سید بن طاووس می نویسد: شب قدر باید دعای فرج امام زمان را بیشتر خواند: پس ماه رمضان ماه انتظار است . در فصل امام شناسی سخن از توجه بیشتر این ماه به مسأله امامت به میان آمد و اینک بدین نکته اشاره داریم که در این ماه باید بیشتر بدان پرداخته شود. در دعای هر شب ماه رمضان دعای افتتاح بدان توجه شده است انتظار. همان امیدی که از کانون فطرت آدمی فوران می کند. و به خوبه خود دارای ارکانی است : منتظر. منتظر. و مسأله مورد انتظار. تردیدی نیست که هر کس . دارای هر فرهنگ و پیرو هر مکتبی باشد. به گونه ای در انتظار به سر می برد و اختلاف در ایده آل و مورد انتظار افراد است و جامع و قدر مشترک این است که هر کسی . روز بهی می طلبد از ایام کره کشایی از مشکلات مردم

نخستین پیامبر و نخستین وحی را آفرید. در قضای الهی چنان گذشت که در هر سال شبی باشد که در آن شب تفصیل امور و مقدرات یک سال امام جواد(ع) در بیان حقایق شب قدر فرموده اند: خداوند متعال شب قدر را در ابتدای آفرینش دنیا آفرید همچنین در آن شب فرود آید. بی شک پیامبران با شب قدر در ارتباط بوده اند و پس از ایشان نیز باید «حجت خدا» وجود داشته باشد؛ زیرا زمین از نخستین روز خلقت خود تا لحظه فانی آن بی حجت نخواهد بود. خداوند در شب قدر مقدرات را به نزد آن کس که بخواهد (وصی و حجت) فرو می فرستد. به خدا سوگند روح و ملائکه در شب قدر بر آدم نازل شدند و مقدرات امور را نزد او آوردند، و حضرت آدم درگذشت مگر این که برای خود وصی و جانشین تعیین کرد. بر هر یک از پیامبرانی که بعد از آدم آمدند نیز در شب قدر امر خداوند نازل می شد و هر پیامبری این مرتبت را به وصی خویش می سپرد

امام جواد(ع) در تعلیمی گران قدر و معرفت آمیز می فرمایند: ای پیروان تشیع با مخالفان امامت به سوره «اَنَا انْزَلْنَاهُ» استدلال کنید تا پیروز شوید. به خدا سوگند این سوره پس از درگذشت پیامبر(ص)، حجت خدای متعال بر خلق است. این سوره نقطه اوج دین شماس. این سوره نشانه ابعاد علم ماست. شیعیان! همچنین به سوره «حم دخان» که در آن آیه «اَنَا انْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ مَبْرُكَةٍ» آمده، استدلال کنید! این سوره (و این مقام) پس از رسول الله(ص) مخصوص ولی امر (حجت خدا) در هر زمان است. ۴. بنابر این روایات، تا جهان هست شب قدر هست و تا شب قدر هم هست حجت خدا هست که صاحب شب قدر و حامل علم قرآن است. در شب های قدر جقدر آن خیمه دیدنی است و آن مظهر جمال و جمیل زیارت کردنی، و آن محدوده و فضا که پیوسته جای آمد و شد فرشتگان است تماشایی. به درستی که مردم در آن شب به نماز و دعا و سؤال اشتغال دارند ولی صاحب این امر(ع) در کار دیگری است. فرشتگان بر او نازل می شوند و امور سال را بر او عرضه می دارند، از غروب خورشید تا طلوع آن. پیوسته برای او در آن شب تا طلوع فجر سلام است. چه شود که مطلع الفجر سوره قدر که فرج آن بزرگوار است فرا رسد و چنین نویدی گوش دل را صفا بخشد

ارزش و اهمیت شب قدر

خوشا دمی که آرزو رسد به حد کمال خوشا شبی که به عاشق رسید پیام وصال

به راستی این چه شب با برکتی است که به اندازه یک عمر طولانی ارزش و اهمیت دارد و قرآن این کتاب آسمانی در این نازل شده است و همه مقدرات انسان در آن به ثبت می‌رسد. از اخبار و روایات استفاده می‌شود که شب قدر یکی از مواهب و نعمت‌های الهی بر این امت است به طوری که پیامبر اکرم (ص) فرمودند: "خداوند به امت من شب قدر را بخشید و احدی از امت‌های پیشین از این نعمت و موهبت برخوردار نبودند." شخصی خدمت امام باقر (ع) عرض کرد: مراد از این که شب قدر بهتر از هزار ماه است چیست؟ حضرت فرمودند: "و العمل الصالح فیها من الصلاه و الزکات و انواع الخیر خیر من الف شهر لیس فیها لیلہ القدر؛ کار شایسته مانند نماز، زکات و انواع خوبی‌ها در آن شب برتر از هر کار شایسته‌ای است که در مدت هزار ماه که شب قدر در آن نیست انجام شود." از روایات این گونه استفاده می‌شود که روزهای قدر هم، مثل شب قدر دارای فضیلت و عظمت است. امام صادق (ع) فرمودند: "شب قدر در هر سال است و روز آن (از نظر فضیلت) مثل شب آن است حضرت علی (ع) فرمود: فاطمه (س) نمی‌گذاشت کسی از اهل خانه در شبهای قدر به خواب رود به آنان غذای کم می‌داد و از روز قبل برای احیای شب قدر آماده می‌شد و می‌فرمود: محروم کسی است که از برکات این شب محروم باشد.

برای شب و روز قدر برخی اعمال آمده است :

۱- غسل که باعث احیا و تخفیف گناه می‌شود

۲- احیای این شب به نماز و دعا و استغفار

۳- زیارت امام حسین و دعای تعلیم داده شده از امام صادق (ع)

۴- هر یک از اذکار "سُبْحَانَ اللَّهِ"، "الْحَمْدُ لِلَّهِ"، "اللَّهُ أَكْبَرُ" و "لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ" صد مرتبه گفته شود، تا خداوند تعالی گناهان گذشته او را بپیمزد و برآورد حاجت دنیا و آخرت او را.

دستگیری از حاجتمندان و رسیدگی به کار ارباب رجوع ، یکی از عوامل تقرب

به خداست و به موازات آن کناره گیری و شانه خالی کردن از حل مشکلات

مردم نیز سبب محروم شدن از الطاف الهی و عامل رویگردانی انبیا و

اولیاست

سیره عملی امام خمینی (ره) در ماه مبارک رمضان

حضرت امام [ره] توجه ویژه‌ای نسبت به ماه رمضان داشته و بدین جهت، ملاقات‌های خودشان را در ماه رمضان تعطیل می‌کردند و به دعا و تلاوت قرآن و... می‌پرداختند و خودشان می‌گفتند: «خود ماه مبارک رمضان، کاری است یکی از یاران امام. در این باره گفته است: در این ماه، ایشان شعر نمی‌خواندند و نمی‌سرودند و کوش به شعر هم نمی‌دادند. خلاصه، دگرگونی خاصی متناسب با این ماه در زندگی خود ایجاد می‌کردند. به گونه‌ای که این ماه را، سراسر، به تلاوت قرآن مجید و دعا کردن و انجام ایشان، به هنگام سحر و افطار، دادن مستحبات مربوط به ماه رمضان سپری می‌کردند بسیار کم می‌خوردند. به گونه‌ای که خادم‌شان فکر می‌کردند که امام، چیزی نخورده

سخنان پیامبر (صلی الله علیه و آله) درباره ماه مبارک رمضان

مردم ! ماه خدا با برکت و رحمت و بخشش گناهان

نزدیک است ؛ ماهی که نزد خدا برترین ماه ها،

روزهایش برترین روزها، شبهایش بهترین شبها و

ساعت‌های آن بهترین ساعت‌هاست ؛ ماهی است که در آن به میهمانی خدا دعوت شده و شما را

در این ماه از کسانی قرار داده اند که شایسته کرامت خدا هستند. نفس کشیدن شما در آن

تسبیح و خوابیدن در آن عبادت و عمل شما در آن مقبول و دعای شما در آن مستجاب است

۰ پس با نیت‌هایی راست، و دل‌هایی پاک از خدا بخواهید شما را موفق به روزه آن ، و خواندن کتابش نماید.

و نابود کسی است که از این نعمتها محروم گردد.

۵ عامل مهم تضعیف ارزش روزه

۱- افکار ناپسند (روزه ظاهری همان خودداری ارادی و مطیعانه از خوردن اغذیه است ، ولی روزه نفس ، عبارت است از: خودداری حواس پنجگانه از افعال ناستوده و خودداری دل از نیت های پلیدقلب انسان روزه دار باید همسو با خود صائم باشد؛ آدم روزه دار از بسیاری از کارها خودداری می کند؛ قلب او هم باید به خاطر حفظ حریم روزه از افکار آلوده و عصیان آمیز پرهیز و اجتناب نماید و هر گونه افکار ناپسند را از سر خود بیرون کند)

۲- **لقمه ناپاک** واثراًن (روزه باید با لقمه پاک و بدور از هر گونه شبهه گرفته شود، بنابراین چنانچه انسان بدون توجه و رعایت حلال و حرام و لقمه شبهه ناک روزه بگیرد، روزه از ارزش و اعتباری که شرع برایش تعیین کرده برخوردار نخواهد بودپیامبر اکرم (صلی‌الله علیه و آله) فرمود: وای به حال کسی که روزه خود را با غذای حرام افطار کند (حلیة الابرار، بحرانی ، ج)

۳- سخن جینی (پیامبر اکرم چار چیز را باعث بطلان کار خیر میداند و یکی از ان غیبت است)

۴- عاق والدین (امام صادق(علیه‌السلام) فرمود: عاق والدین شدن یکی از گناهان کبیره است؛ زیرا خداوند حکیم آدم عاق شده راگناه کار شقی قرار داده و عاق والدین در همین دنیا گریبان آدم را می گیرد)

۵- تکبر و عجب (سرچشمه ریشه کفر سه چیز است حرص و حسد و کبر)

برخی از حوادث و رویدادهای مهم این ماه
روز اول ماه مسجد النبی(ص) دچار آتش سوزی شد

ولایتعهدی امام رضا(ع) در اول ماه رمضان

غزوه تبوک یا فاضحه در روز سوم ماه رمضان

وفات حضرت ابوطالب(ع) در روز هفتم

وفات حضرت خدیجه دهم ماه رمضان سال دهم بعثت

دوازدهم رمضان حدیث مواخاه و عقد برادری در اسلام

ولادت امام مجتبی سبط اکبر(ع) در روز پانزدهم

وقوع غزوه بدر در ۱۷ یا ۱۹ ماه رمضان

فتح مکه بیستم ماه رمضان

شهادت حضرت امیر المؤمنین(ع) در بیست و یکم ماه رمضان

فتح اندلس توسط طارق بن زیاد

روز قدس روز مقابله مستضعفین علیه مستکبرین آخرین جمعه ماه رمضان

سفره رنگین و خدا چشم به راه من وتوست تا که معلوم شود طالب دیدار کجاست

بار عام است خدا را به ضیافت بشتاب تا نگویی که در رحمت دادار کجاست

مرغ شب دیده به ره نیمه به شب می گوید سوز دل ساز بود دیده بیدار کجاست

ماه رحمت بود ای ابر خطا پوش بیار تا نگویند که آن وعده اینار کجاست

آن خدایی که رحیم است و کریم است و غفور گوید ای سوته دلان عاشق دلدار کجاست

گرسنگی فواید بیشماری در جهت تکمیل نفس و شناخت خداوند برای سالک دارد. روایات زیادی در

فضایل گرسنگی وارد شده است که بد نیست در اینجا اشاره ای به آنها و سپس به فلسفه و حکمت

گرسنگی داشته باشیم از پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) روایت شده است : ”با تشنگی و گرسنگی با

نفسهائشان مبارزه کنید همانا پاداش این کار همانند پاداش مبارزه در راه خداست . و عملی دوست داشتنی تر از گرسنگی و تشنگی در نزد خدا کسی است که گرسنگی بیشتری کشیده باشد و در خداوند متعال تفکر بیشتری نموده باشد.” و به اسامه فرمودند: «اگر می توانی در حال گرسنگی و تشنگی ملک الموت را ملاقات کن تا به بالاترین مقامها و جاها رسیده و با پیامبران هم منزل شوی و ملائکه از دیدن روح شادمان شوند و خداوند بر تو درود فرستد نیز فرمودند: گرسنگی بکشید و بر بدنهایتان سخت بگیرد شاید دلهایتان خداوند متعال را ببیند. در حدیث معراج خداوند پرسید: ای احمد! آیا آثار روزه را می دانی ؟ پاسخ داد: خیر. خداوند فرمودند: نتیجه روزه کم خوری و کم گویی است . و آن حکمت را به ارمغان می آورد و حکمت معرفت را در پی دارد و معرفت یقین را، و وقتی که بنده ای به یقین رسید باکی ندارد که چگونه روزگار را سپری کند. در سختی یا آسانی و این مقام خوشنودهاست

. و هر کس طبق خوشنودی من رفتار کند، سه خصلت را به او می دهم : شگری که نادانی همراه آن نباشد، یادی که فراموشی نداشته باشد و دوستی که دوستی من را بر دوستی آفریدگانم ترجیح ندهد. هنگامی که او من را دوست داشت ، من هم او را دوست خواهم داشت ؛ دوستی او را در دل بندگانم انداخته و چشم قلب او را به عظمت جلالم می گشایم و علم آفریدگانم را از او پنهان نمی دارم ؛ در تاریکی شب و روشنایی روز با او مناجات می کنم تا آنجا که سخن گفتن و همنشینی او با بندگانم قطع شود و کلام خود و فرشتگانم را به گوش او می رسانم و اسراری را که از بندگانم پنهان کرده ام برای او آشکار می کنم؛ عقل او را غرق در شناخت خود کرده و درک او را بالا می برم ؛ مرگ را بر او آسان می کنم تا وارد بهشت شود و وقتی که ملک الموت او را ملاقات کند، به او می گوید: آفرین بر تو و خوشا به حالت ! خوشا به حالت ! خداوند مشتاق تو است

چگونه به بالاترین درجه روزه برسیم؟

۱— توکل یکی از عوامل ارتقای روزه ، توکل است. در فرازی از دعای روز دهم ماه مبارک می خوانیم : خدایا، در این روز مرا از جمله توکل کنندگان بر خود قرار بده . و در دعای جوشن کبیر آمده است : ... یا من لا یتوکل الا علیه ... و یا من الیه یتوکل المتوکلون و یا سید المتوکلین . علی (علیه السلام) در نهج البلاغه می فرماید: کسی که بر خداوند توکل کند، خداوند او را کفایت می کند.

۲— توسل یکی از ابعاد معارف روزه ، توسل جستن و برخورداری از وسیله و ابتغوا الیه الوسيله است . در دعای روز بیست و هشتم رمضان می خوانیم ...و قرب فیه وسیلتی الیک من بین الوسایل . لذا می توان گفت : یکی از عوامل ارتقای درجه روزه دار که از فرهنگ و معارف ماه صیام نشأت می گیرد، توسل است . توسل به اولیاء الله ، توسل به وسائط فیضی و غیره ...

۳— صله رحم یکی دیگر از ابعاد معارف روزه ، توجه به انجام صله رحم است . مردی از رسول خدا (صلی الله علیه و آله) پرسید: یا رسول الله (صلی الله علیه و آله) پس از ادای مالیات معروف اسلامی، ایا در اموال ما چیزی هست؟ پیامبر اکرم (صلی الله علیه و آله) فرمود: آری ، نیکی کردن به رحم ، صله ارحام کنید هر چند با آب دادن، صله ارحام کنید هر چند با سلام کردن به آنان .

۴— امر به معروف ونهی از منکر یکی از برنامه ها و ویژگی های ماه مبارک رمضان و وظیفه روزه دار در این ماه خیرخواهی برای دیگران است . این ماه، ماه پندپذیری و پند دهی است .

روایات در باب آموزش گناهان

روایت است از امام هشتم از پدرانش (علیه السلام) از رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) روایت کرده که رسول خدا فرمود: ماه رمضان ماه بزرگی است خدا حسنات را در آن دو چندان کند، و سینات

را در آن محو کند، و درجات را بالا برد، هر که در این ماه صدقه ای دهد او را بیامرزد، و هر که در آن به مملوکان خود احسان کند خدایش بیامرزد، و هر که خوش خلقی کند خدایش بیامرزد، و هر که سپس فرمود: براستی این ماه شما چون ماه‌های دیگر نیست، براستی. صله رحم کند خدایش بیامرزد چون به شما رو کند با برکت و رحمت آید و چون از نزد شما برود با آموزش گناهان برود، این ماهی است که حسنات در آن دو چندان است، و اعمال خیر در آن قبول است، هر که در این ماه برای خدا عزوجل دو رکعت نماز نافله بخواند، خدا او را بیامرزد، سپس فرمود: بدبخت حقیقی کسی است که این ماه را طی کند و گناهانش آمرزیده نشود، اینجا است که زیان کار است، و خوش کرداران به جوائز پروردگار کریم کامیاب و نیز از امام صادق (علیه السلام) از پدرانش (علیه السلام) از رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) روایت کرده **شعبان ماه من** است و رمضان ماه خدای عزوجل، هر کس روزی از ماه مرا روزه بگیرد شفیع او در روز قیامت خواهیم بود، و کسی که دو روز از ماه مرا روزه بگیرد گناه گذشته اش آمرزیده شود، و کسی که سه روز ماه مرا روزه بگیرد، به او گفته شود: کار را از سر گیر (و گذشته ات آمرزیده شد) و کسی که ماه رمضان را روزه گیرد و عورت و زبان خود را نگهدارد، و آزارش را از مردم باز دارد، خداوند گناه گذشته و آینده اش را بیامرزد و از آتش دوزخ آزادش کند و در خانه ماندنی (بهشت) فرود آرد، شفاعت او را

به شماره ریگهای ییابان نسبت به گناهکاران از اهل توحید
ببرد

فضیلت و ثواب روزه به طور عموم

۱- خدا خود پاداش روزه است

۲- هر چیزی را زکاتی است و زکات بدن‌ها روزه است

۳- روزه دار پیوسته در حال عبادت خداست

۴- دعای روزه دار مستجاب است

۵- خوشحالی روزه دار در دنیا و آخرت است

مردم آزاری با زبان روزه ممنوع!

یکی از عوامل کاهش ابهت روزه، مردم آزاری است. در دیدگاه اسلام مردم باید از یکدیگر خیر و نیکی ببینند نه شر و بدی. هر انسان با ایمانی موظف است، آئینه انسان مؤمن دیگر باشد و فقر و کاستی های زندگی او را رفع کند و وی را بیاراید: عن علی بر این اساس هر گونه مردم آزاری باعث سقوط آبروی روزه دار می باشد، اعم از آزار افراد داخل منزل، داخل کوچه، همسایگان، داخل شهر داخل نظام حکومتی روزه داشتن، مساله مهمی است، ولی مهمتر از آن، انجام روزه برتر است؛ روزه ای که از آن به عنوان روزه خاص الخاص یاد کردیم. بر این اساس پیامبر (صلی الله علیه و آله) فرموده: روزه با ارزش نصیب چند دسته نمی شود؛ از جمله: کسی که مخالفت امام حق را می کند و عبدی که مولایش فرمان نمی برد؛ و زنی که نسبت به شوهرش ناشزه است و حقوق وی را مراعات نمی کند، مگر آنکه توبه نماید و نیز فرزندی که عاق والدین است.

فواید بسیار جالب گرسنگی

